

Освећење српске вероисповедне школе у Беломбрду.

Дне 23. октобра о. г. освећена је ново-са-
зидана зграда за српску вероисповедну школу у
Беломбрду, коју је Његова Светост преузви-
шени наш Архиепископ *Георгије*, о Свом трошку
из темеља саградити дао!

Школа та врло је дивна — какву ни многе
наше вароши немају, а зидана је од саме пе-
чене цигље и јаке нове грађе. Састоји се пак
из 2 школске собе, великог ходника, из 3 собе
за учитеља, затим кухиње, коморе, подрума а
сада се зида још штала и шупа. Ограђена је
пак са јаким зидом, а од школских врата до
цркве је постављена каменита стаза. У школама
су све ствари нове. И тако украшена и дого-
товљена школа, горе реченог дана, најсвечаније
је освећена и у властништво црквеној општини
Белобрдској предана. Освећење је обавио пре-

часни госп. прота осечки Лазар Поповић са па-
росима Миланом Паприћем из Тења и Душаном
Магарашевићем из Даља у присутности изасла-
ника Његове Светости: г. управитеља владе-
линства даљског Дра Милана Максимовића и иза-
сланика високог Школског Савета, г. Николе
Вукићевића, изасланика котар. области г. при-
става Јузбашића и силног народа, мјестног и
околног.

Пред свршетак освећења предао је изасланик
Његове Светости г. др. *Милан Максимовић* нову
школу црквеној општини следећим говором:

„Поштована Господо и драга браћо! Дошао
сам у средину Вашу као заступник Његове Све-
тости преузвишеног господина Патријарха Геор-
гија Бранковића, да будем учесник данашње
светковине, којом светковином осветисмо нову

зграду, коју је зграду Његова Светост благоизволела подићи на дар Вама и Вашој деци.

Драга браћо! Вамп је свима познато, да ево већ више него 20 година има, како се ми непрестано боримо за нашу црквену аутономију, непрестано радимо и тежимо да нашу цркву и школу усавршимо, уредимо и да ју од сваког нападаја обезбедимо.

Но на жалост, морамо признати, да смо до данас врло мало урадили, шта више можемо рећи, да нисмо ништа урадили; највећи немар показао се баш према нашим школама, које смо занемарили и које су већином због нашег немара, отргнуте из наших недара и предане су другоме на управу.

То је исто задесило и вашу школу, коју сте данас, иницијативом Његове Светости, а заузимањем покојног нашег честитог свештеника Велендерића, преузели у своју управу и повратили је у коло српских вероисповедних школа, а да би ју могли лакше и успешније одржати, то Вам је Његова Светост о свом трошку подигла ову заиста врло лепу зграду, осим тога, притекла Вам је Његова Светост у помоћ и тиме, што ће још једну учитељску силу о свом трошку издржавати, а то све у нади тој: да ћете свесни бити свога позива, и настојати на том, да Вам ова школа буде огледало ваше душе, у којој ће се огледати Ваше поносите српско име, у којој ће Ваша младеж уз строгу, савестну и искрену наставу ваших учитеља бити поучавана у свему ономе, што је племенито и добро, како би из њих повремено ваљани грађани постали, и честити и искрени родољуби српског народа!

У ово име изјављујем од стране Његове Светости преузвишеног Господина српског Митрополита и Патријарха Георгија Бранковића, да Вам се ово зданије предаје на дар, као што рекох, у сврху српске народне вероисповедне школе. — Живици!!!“

Након овога уз бурно клицање: „Живио наш св. Патријарх Георгије и хвала му“ — захвалио се је г. прота *Лазар Поповић* овим речима:

„Светим благословом Његове Светости нашег најмилостивијег Патријарха г. Георгија Бранковића и св. молитвама Божијим призвасмо ми данас ево св. благослов и милост Божију, да благослови овај красни дом и да га одржи у бесконачна времена цјела и невредима, а тиме га ево и свечано осветисмо. Пак вас Богољубзни моји, питам у овако свечаном тренутку, има ли

кога у нас овде међу нами, кога брата Србина и честите Српкиње, која синка и кћери има, има ли велим, кога Белобрђанина, који свести има, који духа српског, који љубави према Српству има, а да се неће данас са мном заједно у души својој од срца зарадовати, кад види данас ево оваку дивну зграду, великом милошћу подигнуту, у којој ће се младеж ваша сакупљати, да се учи свему, што ће јој за живот нужно бити, у којој ће се млађана дечица ваша учити свему, што је добро, што је красно и узвишено.

Та мени су као што знате, понајбоље познате све околности овог места, што се школе тиче, па Вас озбиљно питам, кажите ми по души, није ли многим и многим честитом Србину и брату Вашем, румен стида на образе ударио, кад му је старешина који у школу дошао, пак је видио оно малено, оно жалосно, оно худо здање, које је негда на овом месту било и које се српском школом звало, пак је видио у тој школи оно неколико малене дечице са штицом и букваром, како се у ниској, и до зла Бога запуштеној и жалосној школи, скупило и сљућурило око свог учитеља, више пута зими и у ладној школи, као у каквом најмањем и најжалоснијем сеопцу. И такво жалосно стање ваше школе трајаше све до јуче!

А погледајте сад, драга браћо, шта се узвишеном замишљу, племенитом, добром и благом вољом створи и удеси за наставу ваше миле деце, ваше младежи драге! Па има ли кога овде међу вама браћо, који би могао бити неблагодаран и непризнателан према свом, тако великом добротвору и благодјејју?! Држим, да нема и да не може бити ни једног, који разборита ума и српске душе има; и ја сам уверен да свака душа српска са мном заједно данас из дубљине своје радосно кличе: Слава и хвала нека је узвишеном и ретком данас добротвору народном, пак сво и Вашем, који се овим чином, овим племенитим делом показа, колико му срећа, напредак и бољитак народа нашег на срцу лежи; који за живота свога ево дивне споменике своје очинске љубави, живе задужбине гради у којима ће се слава имену Његовом проносити у свету, док је и једног Србина, док је света и века!

И заиста браћо, та нема Вам лакшег и дивнијег споменика, нема већих задужбина од школа. То је и св. Патријарх наш увидио и прегнуо свим силама, да се наше вероисповедне школе и онет свуда подигну и поврате, а то ево учини

и код вас овде, те му с тога свака благодарна душа српска не само овде, него на далеко у Српству вазда кличе: Живио нам наш св. Патријарх Георгије! а слава узвишеног имена Његовог неке се и данас са овог места, а због овако великог и преважног дара, пронесе по васцелом Српству! Слава му!

Слава и хвала нека је високоблагородном г. Дру Милану Максимовићу, одвјетнику и управитељу властелинства Даљског, који је градњу овог красног зданија с таквим одушевљењем руководио! Бог га живио са дичном му супругом и милом децом њиховом. Божији свети благослов и велика милост, нека их и надаље у животу прати; а народ српски се јошт дуго и дуго дичио и поносио с њима! Живили!

Видите, драга браћо моја, како је то лепо и красно кад слушате свога узвишеног поглавицу, кад слушате оне, од којих милости, у многеме, ваша судба, ваш бољи удес зависи. Останите само тако свагда послушни према својим старијим и предпостављеним, пак сам уверен, да вас глава неће заболети, но да ћете за коју годину служити многима суседима вашим за примјер и узор!

Свети патријарх наш, коме напредак народа нашег, па и ваш ево, на срцу лежи, знајући, да од изображења народа нашег, од школе дакле, и његова боља будућност зависи, подигао Вам је овако красну школу и постарао се и за г. г. учитеље, да школа буде заиста жива, а не само празно зданије, а од вас ће сад, драга браћо, зависити, како сте Ви ту узвишену, ту племениту замисао нашег тако великог добротвора и благодјеја схватили. Од вас ће сад самих зависити хоће ли ове красне просторије бити и на даље празне, као што пређашњих година беху, или ће бити препуне ваше миле дечице; хоће ли бити заиста права и жива задужбина нашег великог благодјеја; јер од тога од ваше разборитости, од ваше трезвене и добре воље, од уредног шиљања ваше деце у школу и цркву, од уредног похађања школе зависи сав напредак ваше деце а богме и Ваш! А то све, драга браћо, од сале само од вас зависи.

О, камо лене среће по нас све и по народ наш, да хоће и народ наш једаред да дође до тог увиђења, да му је школа од највеће потребе, па да своју децу редовно у школу шаље и то без опомене и без натеривања, као што то сви просвећени народи раде, — јер се, богољубезни

моји, у школи мудрост и све оно што из њи произлази и што човека сретним чини — уче. Та то су вам јошт у она прастара времена људи увидели, те нам и само св. Писмо на једном месту вели: да мудрост држи у десници части и господства а у шуници богатство и славу. А наш врли песник вели: „дигите школе, деца Вас моле“. Мало речи браћо, али од превеликог и преважног значаја! А то богољубезни моји значи: да се у свему око реда и уредног издржавања и уздржавања школе наше својски старамо, јер ако и од сад будете према школи својој немарни и нехатни, нећете имати пожелане цјели! Благо оном народу који се за своју школу и за добро одрађивање и васпитање своје деце озбиљно стара.

А сад, драга моја дечице, још се ево вама обраћам: запамтите добро овај данашњи, за вас значајни и свечани дан, сећајте се увек, за цео живот ваш с вечитом и топлим благодарношћу св. патријарха Георгија, који вам је овако лепу школу саградио; дубоко у његна срца ваша убијезите Његово име као највећег благодјеја нашег, који вас кроз мене свога изасланика, очински благосиља. — А при расстанку овом нашем послушајте добро и ово неколико мудрих речи, те их добро запамтите и често их се у животу вашем сећајте: „знање је светлост, знање је моћ, учите децо дан и ноћ“.

У овако свечаном тренутку при овом расстанку нашем, ускликните и ви данас децо своје великом благодјеју: *Живио св. патријарх Георгије*, и сад неке се први пут заори у овом српском здању, дивна песма светитељу Сави!“

Пошто ученици однојаше: Ускликнимо с љубављу Светитељу Сави — приступи г. изасланик Школског Савета Вукићевић, те је у подужем врло лепом говору разложио шта је српска вероисповедна школа, препоручив Белобрдцима, да децу своју у крило њено шаљу, и поучив ученике на њихову дужност, ако себи хоће да користе.

После овога говора, један се ученик захвали следећим речима:

„Високопоштовани Очеви и мили добротвори! Много сам пута са мојим школским друговима у школи слушао а и из српске повеснице читао о нашем српском првоучитељу и просветитељу светоме Сави, да је Он из гореће љубави према роду свом, да га просвети Христовом науком, одрекао се све блистајуће се красоте у двору

оца свог великог жупана српског Стевана Немање.

Св. нам се Сава пресели у дворе Оца небесног, али рад Његов дубоко ухвати корена у срцима Његових потомака.

Тако ево и достојни насљедник св. Саве, наш св. Патријарх Георгије Бранковић, видећи у каквом се жалосном стању наша школа налази, подиже нам овај просветни храм, једино за корист нашу, у име чега Му се ми деца најтоплије захваљујемо кличући:

Да Бог поживи Његову Светост као добротвора народа српског!!! Живио!“

И опет уз бурно и одушевљено клицање: Живио св. Патријарх, повратимо се сви натраг у цркву а по довршеној литургији народ је отишао у стару школу на објед кога је г. управитељ властелинства др. Максимовић приредити дао; дочим свештенство, изасланици, председник и одборници и сва страна интелигенција беху на обједу код свршеног богослова Стевана Велендерића, сина покојног пароха Белобрдског Михаила, који је потоњи много радио и заузимао се, да се у Беломбрду вероисповедна школа поново успостави, али не доживи овог свечаног плода његова труда.

Приметити имам: да је црквена скупштина, која је прије почетка литургије своју седницу држала у којој се прочитало основно писмо, а наиме: да Његова Светост уступа на дар својим трошком подигнуту школску зграду црквеној општини у сврху српске вероисповедне школе; надаље, учитељу на уживање, уз плату, коју му црквена општина издаје, — 6 јутара ораће; а учитељицу да ће Његова Светост о

свом трошку издржавати и плаћати, — одремила једнодушно следећи брзојав Његовој Светости у Карловце:

„Црквена општина дубоко тронута великим даром кога учинисте нама и нашој деци — полази у св. храм да се помоли Свемогућему за дуги — по цркву, народност и школу српску — потребит и користан живот Светости Ваше!“

При обједу пала је прва здравица св. Патријарху од стране г. изасланика кот. области, затим од госп. проте и од једног ратара Белобрдског, који је изаслан од народа, да се и овде у име свих Белобрдаца захвали Његовој Светости, као поглавици, властелину и великом добротвору Белобрдском, што је попраћено од стране пароха даљског Милоша Рајачића и свих присутних са Тропаром св. великомученика Димитрија, као патрона Њ. Светости, а од стране житеља белобрдских са 6 топовских метака и звонењем звона.

Осим тога здравице су подизане г. изасланику Вукићевићу, г. управитељу властелинства Максимовићу, који није жалио труда само да ова школа што лепша и украшенија а овећење што свечаније буде; затим изасланику кот. области, свештенству; а г. Вукићевић здравио је честитој општини Белобрдској — након чега су г. Вукићевић и г. Максимовић уз пуцњаву топова одпутовали у Даљ.

Радост и одушевљење је у свих присутних неизмерно било, а у многих могло се видети да од радости почеше плакати. Завршујући, кличем и сад, заједно са Белобрдцима: Бог поживио добротвора српске школе св. Патријарха Георгија. — Слава му!

